

1. El riu de la vida

La llum de l'albada havia reunit tot el poble a la platja per acomiadar en Narcís, un vell mariner estimat per tothom que empenia el seu últim viatge. El vell llop de mar havia mort feia unes setmanes i la seva família i alguns amics s'havien trobat per llençar les seves cendres al mar, tal com ell havia demanat. La barca que l'havia acompanyat a pescar els últims anys els esperava, serena, gronxant-se amb les onades suaus de la matinada.

En Narcís sempre havia viscut en contacte amb el mar. De ben petit, el seu pare ja se l'endua amb el llaüt, a pescar. D'ell en va aprendre l'ofici i es va convertir en un gran pescador. També va ser en una platja que va conèixer l'Eulàlia i se'n va enamorar. Amb ella compartien la mateixa passió pel mar i van formar una gran família.

—El mar és tan gran... Creieu que el besavi i la besàvia es trobaran? —va preguntar la Mariola, traient el cap per la borda.

—Segur que sí! —li va dir en Martí, el seu pare—. L'avi deia que la vida és com un riu, i tard o d'hora, tots es troben al mar, així que, segur que ja s'han trobat.

—És veritat —va afegir la tieta Lourdes—, de rius, n'hi ha de llargs, com el de l'avi Narcís o l'àvia Eulàlia, que han viscut més de noranta anys, i de més curts, com el del nostre germà, l'oncle Manel, que es va morir quan encara era jove.

—Doncs jo vull que el meu riu sigui molt i molt llarg, vull viure fins als cent anys! —va exclamar la Clàudia, la més petita de la família.

—Mira, jo gairebé ja els tinc! —va dir el senyor Domènec, assegut a popa, al costat del timó—. Aquest novembre en faré 96! I des dels vuit, que som amics amb el teu besavi. Això és tota una vida! He dit adeu a tanta gent... és el que té, això de fer-se vell!

—És gairebé impossible saber com serà, de llarga, la nostra vida —va dir el Marc, un altre besnet del mariner—. Com deia el nostre besavi, es tracta d'aprofitar el viatge!

—Encara recordo la primera vegada que el pare ens va parlar del riu de la vida —va fer l'oncle Ciscu—. Una nit, quan érem petits, hi va haver una tempesta tan forta que el mar es va empassar totes les barques amarrades al port...

—És veritat! —va afegir la Lourdes—. I nosaltres, ens vam quedar sense llaüt!

—Aquell matí —va seguir en Ciscu—, quan el pare va veure què havia passat, va sortir de casa amb les eines i no va parar fins que les quatre barques que havien sobreviscut a la tempesta, van poder sortir a pescar.

—Sí, una d'elles era la meva *Antònia*. Van ser unes setmanes difícils —va afegir el senyor Domènec—, però entre tots, ens en vam sortir!

—El pare ens va explicar que a vegades la vida es complica i, llavors, és quan les aigües del riu es tornen braves!

—Exacte! —va saltar la Mariola—. A mi, un dia que tenia problemes, em va dir que allò era com fer ràfting! Que només havia d'agafar-me bé als remes i guiar la meva barca pel camí més segur, mirant sempre endavant.

—Buf, a mi, això del ràfting em fa una por! —va exclamar la tieta Lourdes—. Però, és així, quan les coses van mal dades no es pot pas remar cap enrere, l'aigua, com la vida, només sap anar endavant. I vinga tu, avall va que fa baixada!

La tieta Lourdes, que era una mica pallassa, movia els braços amunt i avall, com si remés enfilada en un bot inflable d'aquests que es fan servir per fer ràfting. Els més petits, la imitaven i tothom es va posar a riure.

—Per sort —va fer en Martí—, un moment o altre els problemes se solucionen i les aigües del riu es calmen. Hi ha dies que la vida és com una bassa d'oli, també.

—Amb el temps —va sospirar el senyor Domènec—, anem guanyant experiència i aprenent a navegar per la vida. En Narcís era un gran navegant, tant al mar com a la vida.

Mentre parlaven es va fer de dia. La barca s'obria camí saltant per sobre les ones. La seguien un bon grapat de gavines que coneixien bé la vella *Victòria*. Esperaven, xisclant com cada matí, que els mariners de bord recollissin les xarxes i els llancessin algun peix, però aquell dia no havien sortit a pescar.

L'oncle Ciscu va treure el vell acordió de la funda i va entonar un parell d'acords. Tota la canalla va córrer cap a proa per escoltar-lo. La Marta, la seva filla, s'hi va afegir amb la guitarra i es van posar a cantar les havaneres que tant li agradaven a l'avi Narcís.

Així que van haver passat el Far, van aturar el motor i van fondejar a la badia on tres anys enrere havien llençat les cendres de la seva estimada Eulàlia. El mar els gronxava suaument, a bord de la vella *Victòria*. Amb un somriure ple de records, la família i els amics d'en Narcís escoltaven en silenci el cant rítmic de les onades. Una brisa suau els acariciava els cabells i eixugava algunes llàgrimes. Fins i tot les gavines havien entès que aquell no era moment de fer xivarri i voleiaven en silenci.

Lavors, la tieta Lourdes va llegir un poema, acompanyada del Ciscu, el seu germà, que tocava l'acordió. A poc a poc, van anar deixant caure les cendres d'en Narcís, per la borda, que, així que van tocar l'aigua, es van fondre amb el mar.

Al cap d'una estona, quan en van tenir ganes, van llevar l'àncora i van seguir navegant. Aquell dia el passarien plegats, entre cançons i records, rialles, i també alguna llàgrima. El sol brillava ben alt, les gavines xisclaven des del cel i el mar els esquitxava de tant en tant. Els esperava un dia ple de VIDA.

2. La terra vomita

—Bona nit. Obrim el Telenotícies vespre d'avui amb una informació d'última hora —va començar la presentadora—. Des de primera hora de la tarda, estan succeint fenòmens molt estranys arreu del món. Els corrents marins han alterat el seu recorregut habitual i en alguns indrets, es formen onades de més de quatre metres d'altura. El més intrigant són les tones i tones de brossa que es van acumulant a les platges de tot el planeta. A hores d'ara, se'n desconeixen les causes. Un equip científic internacional ho està estudiant. De moment, s'ha declarat l'estat d'alerta marítim i es recomana, per precaució, no sortir a navegar ni accedir a les platges mentre duri el temporal.

—Has sentit, mare? —va cridar exaltat, en Maiol—. Corre, vine! Mira què està passant!

—Què passa que crides tant? —va fer la mare, atabalada per les presses del seu fill.

—El mar està vomitant tota la brossa que tenia dins! —li va explicar en Maiol—. Ho veus?

A l'informatiu de mitjanit seguien parlant del mateix, el mar seguia arrossegant plàstics i brossa, omplint platges senceres. La preocupació era creixent.

L'endemà al matí, tot just llevar-se, tothom va córrer a escoltar les notícies. Tant a la ràdio com a la tele, explicaven el mateix. Cap a les 5 de la matinada, els mars i els oceans havien recuperat la normalitat, però ara, eren els rius els que expulsaven la brutícia de les seves aigües als marges.

—El més sorprenent —deia un periodista de la ràdio local— és que, entre tanta brossa, no hi hagi ni un peix ni cap animal marí atrapats. És un misteri, però sembla que el mar ha expulsat només el que l'embrutava. I amb els rius, passa exactament el mateix. Ni un peix fora de l'aigua, ni un peix!

Els mitjans de comunicació informaven sobre reunions i comissions que els governs de molts països convocaven per trobar una solució a tota aquella brossa. Alguns especialistes en reciclatge aportaven idees per transformar-la en material de construcció, en teixits superresistents, combustible... i una pila de coses que feia temps que proposaven i mai ningú no els havia fet prou cas.

Alguns, així d'amagatotis, van intentar tornar la brossa al mar... però de seguida es van adonar que allò era impossible, les onades escopien tot el que hi llençaven, amb força.

A part de les imatges d'aquelles platges que semblaven abocadors, tant els diaris com la tele mostraven vídeos i fotografies del fons marí. Els prats de posidònia lluien d'un verd esplèndid, els esculls de coral es recuperaven enmig de bancs de peixos nedant per aigües cristal·lines. Els dofins, les orques i les balenes saltaven contentes per la superfície de mars i oceans. Tot era vida i alegria, dins l'aigua. Fins i tot, les tortugues marines semblava que somreien.

En una connexió amb l'estació espacial internacional, els astronautes comentaven que des de l'espai exterior es podien observar les deixalles acumulades a les platges i que el planeta turquesa, es veia més blau que mai.

—Des d'aquí on som —explicava una astronauta, flotant sense gravetat des de l'estació—, les fronteres entre països no es veuen. La terra és tota una, l'aigua és la

Júlia Prunés Massaguer · www.contesperaprendreaser.blogspot.com

mateixa per a tothom, igual que l'aire que s'hi respira i també els camps, els boscos i les muntanyes. La terra és casa nostra, de tots i de totes, i cal que la cuidem si volem viure-hi molts anys més. Des d'aquí on som nosaltres, es veu tan clar!

En Maiol escoltava amb atenció, observant fascinat l'esfera terrestre que els astronautes assenyalaven, enmig del negre espai, a través de les finestres de l'estació espacial.

—Hem de fer-hi alguna cosa! —va exclamar, de sobte.

—Què dius, amor? —li va preguntar la mare que estava llegint, a l'estudi.

—Doncs que ens toca a les persones solucionar aquest problema! —es va explicar en Maiol—. Que la terra no és només casa nostra, també hi viuen els ocells, les formigues, els tigres i els lleons, les granotes, les orques, els peixos... i ells no en tenen cap culpa!

No els va costar gaire, de seguida van descobrir, per internet, que hi havia un munt de gent que s'estava organitzant. Es trobaven a les platges i ajudaven a classificar les deixalles en uns contenidors enormes, que després uns camions s'enduien per reciclar o incinerar.

En un contenidor hi anaven les ampolles i envasos de plàstic, un altre era per a les llaunes i els brics, en un altre, tota mena de plàstics, sobretot, les bosses de supermercat. N'hi havia, també, per a metalls i, uns altres, de més petits, per deixar-hi els globus, les gomes i tot el que s'hi assemblés.

Un grup d'ecologistes van explicar al Maiol i a la seva mare com n'arribaven a ser de perillosos els globus i els plàstics en general, per als ocells, les tortugues i la majoria d'animals aquàtics. Perquè els confonien i se'ls menjaven pensant-se que eren meduses o peixos més petits. Llavors, es morien intoxicats o de gana, amb la panxa tan plena de plàstic que no els hi cabia res més. Mare i fill van pensar amb tots aquells globus que, un dia, van deixar volar cap al cel, amb els desitjos de tots els nens i les nenes de l'escola lligats en un cordill... Quants d'aquells globus devien haver anat a parar a la panxa d'una balena, d'un peix o d'un ocell? De cop i volta, ja no ho van trobar tan bonic allò que havien fet, i es van comprometre a explicar-ho a tothom perquè ningú ho repetís.

—El planeta ens està parlant —deia un noi, en nom del grup ecologista, en una entrevista—. Ens ha tornat tota la brossa que hem estat amagant sota l'aigua dels rius i del mar. No n'hi ha prou amb recollir-la i reciclar-la. A partir d'ara, haurien de canviar moltes coses que només depenen de nosaltres. Ha arribat l'hora de ser més responsables.

En Maiol l'escoltava entusiasmat. Les tasques de neteja i reciclatge van durar uns mesos, i ell i la seva mare hi van dedicar tots els caps de setmana i part de les vacances. I també, van començar a col·laborar amb una associació ecologista i explicaven, sempre que podien, com cuidar del planeta i de tots els éssers vius que hi conviuen.

3. Vitralls

Els nens i les nenes de la classe dels cavalls miraven amunt, bocabadats. L'Aitor, el seu mestre de plàstica, els havia portat a fer la ruta dels vitralls i es trobaven enmig d'un bany de llum i de color que els tenia fascinats. La llum que entrava a través dels vidres tenia l'aire i les parets, amb una combinació de blaus, grocs, verds, taronges i vermells. Els dibuixos de les vidrieres es projectaven a les parets del temple, creant un ambient gairebé màgic.

—Ual·la!... Heu vist aquella rodona d'allà al fons? Sembla que es mogui! —va cridar la Miranda.

—És la rosassa que hi ha a la façana, la veieu? —va fer l'Aitor assenyalant cap a l'entrada—. Es mou perquè, a fora, el sol també ho fa.

—Una rosa? —va preguntar algú.

—És una rosassa, Biel —va repetir l'Aitor—. És aquest finestral rodó tan gran, que hi ha just sobre la porta. Se'n diu així, rosassa o també rosetó. Fixeu-vos que sembla una rosa, amb tots els seus pètals oberts, de dins cap enfora.

—Que bonica! —va sospirar en Killian—. I, com s'ho fan per enganxar tots aquests vidrets perquè no caiguin?

—Aviat ho sabrem —li va respondre la Montserrat, la seva tutora, que també els acompanyava—. Aquesta tarda anirem al taller de l'Aurora Volart, una mestra vitrallera que ens ho explicarà.

Van seguir amb la visita fins al migdia, i es van instal·lar en un parc d'allà a la vora, per dinar. Van seure a l'ombra d'uns arbres centenaris i van treure els entrepans i les carmanyoles de les motxilles. Després de dinar, es van passar una bona estona jugant entre els castells i els tobogans del parc.

—Aneu recollint, que hem de començar a passar —va fer l'Aitor—. Hem quedat que a les 3 seríem al taller de l'Aurora, i no voldria fer tard!

—És la senyora que fa vitralls? —va preguntar l'Amina.

—Sí, alguns dels que hem vist avui els ha fet ella —li va respondre la Montserrat—. Ens explicarà com es fan i veurem com treballa.

En un tres i no res, van haver recollit l'escampall de motxilles, cantimplors i carmanyoles i estaven preparats per marxar. L'Aitor i la Montserrat van comptar que no hi faltés ningú i van fer una última repassada, no fos cas que haguessin de tornar enrere per recuperar alguna motxilla oblidada.

—Som-hi! —va exclamar la Montserrat, i van arrencar.

De seguida van saber que havien arribat al taller de la mestra vitrallera. Al capdamunt de la porta d'entrada hi havia un vitrall ovalat amb les lletres "A. Volart".

—És aquí, és aquí! —va saltar en Killian, emocionat.

—A veure —va fer l'Aitor, ja hem arribat. Quan siguem dins, recordeu que l'Aurora treballa amb vidre, que és un material molt delicat, així que ens mourem amb calma i només tocarem allò que ens digui que podem tocar, d'acord?

—Noies, ho heu sentit bé? —va preguntar la Montserrat, a un grupet que estaven distretes xerrant—. Miranda, Júlia, Maite... estigueu atentes, sisplau.

De sobte, la porta del taller es va obrir i va aparèixer una dona d'uns cinquanta anys, somrient. Tenia els cabells gairebé blancs, uns ulls blaus, petits i brillants que els miraven a través dels vidres rectangulars d'unes ulleres.

—Bona tarda! —els va dir, amb una veu molt agradable—. Vosaltres deveu ser els nens i les nenes de la classe dels cavalls, oi? Jo soc l'Aurora Volart, mestra vitrallera. Benvinguts i benvingudes al meu taller.

Els va convidar a entrar i els va portar fins al fons del taller, en què hi havia una sala gran on cabien tots. Van seure al voltant d'una taula enorme, i els va començar a explicar com dissenyava i construïa cada vitrall, des dels més petits fins als més grans.

—Tot comença dibuixant el vitrall en un paper i decidint de quins colors serà —els va explicar—. Veieu? En aquestes capsas de llum hi tinc les mostres de tots els vidres que podem utilitzar.

—Oohh —van fer quan va encendre la llum d'una d'aquelles capsas i els vidrets es van il·luminar—. Després, calcarem el dibuix en aquestes cartolines —va seguir— i retallarem les peces amb aquestes tisores de doble tall, que només fem servir els vitrallers, i ja tenim els patrons per tallar les peces de vidre. Qui vol retallar?

Després, els va ajudar a tallar els vidres i va deixar que provessin les eines que utilitzava per fer-ho. Al cap d'una bona estona concentrats, van posar cada peça al seu lloc, com si es tractés d'un puzzle, i les van anar encaixant i unint amb les ànimes de plom, adaptant-les a les seves formes.

—Ja només ens falta soldar les juntes amb unes gotetes d'estany fos i farem la prova de llum! —va exclamar l'Aurora, satisfeta.

Després de soldar totes les juntes, van netejar el vitrall amb un drap i el va recolzar en una finestra del taller, a contrallum.

—Ha quedat preciós! —va fer l'Aitor, emocionat.

Tota la classe es va posar a aplaudir per celebrar que tenien el seu vitrall acabat, mentre l'Aurora se'ls mirava, somrient.

—Aquest, sempre és un moment màgic! És tan emocionant quan la llum travessa els vidres del vitrall, oi? —va sospirar, l'Aurora—. Per mi, és com si tinguessin vida. Els vitralls són ben bé com les persones, sabeu?

—Com les persones? —va preguntar el Marçal, encuriós.

—Sí —va seguir la mestra vitrallera—, cadascun de nosaltres és una obra d'art, única en el món. Igual que els vitralls, cada persona té els seus colors i formes diferents. Hi haurà peces del nostre vitrall que ens agradaran més que d'altres, però, quan el conjunt s'il·lumina, és màgic i preciós.

—I com s'il·luminen, les persones? —va preguntar l'Amina.

—Bona pregunta, aquesta! —va somriure l’Aurora—. A diferència dels vitralls, les persones portem la llum incorporada. És dins nostre, no ens cal el sol per brillar. Potser hi ha dies que estem una mica ennuvolats i llavors, té menys força. Com quan estem enrabiats, preocupats, tristos o enfadats, i aquestes emocions li fan una mica d’ombra... però sempre torna a brillar amb força.

—Que bonic, això que dius, Aurora! —va dir la Montserrat—. Procurarem recordar-ho quan el nostre vitrall s’il·lumini. El penjarem a la finestra de l’aula, oi que sí? Moltíssimes gràcies!

Aquell dia, els nens i les nenes de la classe dels cavalls, es van endur molt més que un vitrall, de tornada a l’escola. La mestra vitrallera els havia ajudat a descobrir la llum que portaven al cor, i que només havien de deixar brillar.

4. Màgia

Acompanyada d'una espectacular flamarada, la maga Mirindolis va tancar aquella capsula amb un ràpid moviment de mans. De seguida la va tornar a obrir i en va sortir, enmig d'un núvol de confeti blanc, un preciós ram de flors seguit d'unes serpentines de corda sense fi, que queien en cascada, apilant-se a terra. Ella, feia còmics esforços per tornar-les de nou a la capsula, mentre aguantava el ram amb les dents i obria uns ulls com dues taronges.

—Oooooohhhh! —va fer el públic, entre rialles i aplaudiments.

Quan la maga va demanar un voluntari o una voluntària que l'ajudés a fer un joc de cartes, el Quim va alçar el braç com un coet. Tot ell va saltar de la butaca i la Mirindolis, que ho va veure, el va fer pujar a l'escenari.

—Com et dius? —li va preguntar així que el va tenir al costat.

—Quim! —va respondre ell.

—Molt bé, doncs... Nens i nenes, senyores i senyors, els presento el meu nou ajudant: en Quim! —I tothom el va aplaudir.

Li va demanar que remenés les cartes d'una baralla i comprovés que hi eren totes. Li va dir que n'escollís una i que hi posés el seu nom amb un retolador, i abans de tornar-la amb les altres, la va ensenyar al públic: era el tres de cors. Sense deixar de xerrar ni un segon, la maga Mirindolis les va tornar a barrejar fent malabarismes i jocs de mans, fins que les va fer volar, totes, pels aires. Totes menys una. Sota aquella pluja de cartes, la maga en subjectava una amb la mà i l'ensenyava, orgullosa, al públic. Era el tres de cors d'en Quim. El públic va embogir entre crits i aplaudiments. Li va entregar la carta donant-li les gràcies i el va acompanyar fins a les escales de l'escenari. El públic encara aplaudia.

La maga Mirindolis va fer alguns trucs més, abans que s'acabés l'espectacle. Cada vegada eren més i més espectaculars. En Quim, desconcertat, es mirava la seva carta de tant en tant.

—Et veig capficat... —li va dir el pare, quan sortien del teatre.

—És que no pot ser! —va exclamar—. Tot això eren trucs! La màgia de veritat no existeix, oi?

—Home, depèn de com t'ho miris... —va fer el seu pare, pensatiu—. Per a mi, sí que existeix la màgia. La vida n'està plena!

—Per exemple? —el va reptar en Quim.

—Doncs, per exemple... —va replicar el seu pare—, Tu i jo, ara mateix, som aquí, caminant... el cor ens batega, omplim d'aire els nostres pulmons, estem vius! No ho trobes meravellós i màgic, això?

—Apa, papa! —li va etzibar en Quim—. Això no és màgia, és la naturalesa, que és així!

—Doncs, sigui com sigui, a mi em sembla màgic! —va seguir el pare.

Quan una cosa el tenia capficat, en Quim hi donava voltes i més voltes. L'ajudava molt escoltar l'opinió que en tenien els altres, així que va començar a preguntar sobre la màgia, a tothom qui es creuava amb ell.

—Tu què en penses, de la màgia? —li va preguntar al seu germà petit, quan ja eren al llit—. Creus que existeix?

—És clar que sí! —va deixar anar—. Mira, d'aquí a una estona ens adormirem, i quan ens despertem ja serà demà!

—Però això no és màgia! —va remugar en Quim.

—I per què, no? —va preguntar en Nil—. Són una pila d'hores i passen com si fos un segon! Això, si no somiem, perquè llavors és com si visquéssim dues vides a la vegada! Per a mi, això és màgia.

—Potser sí... —va fer pensatiu, en Quim, i es van adormir.

L'endemà al matí, seguia donant-hi voltes. Observava cada boleta de cereals que es posava a la boca i les mastegava, una per una, dibuixant un somriure.

—Quim, ets als núvols! —va observar el pare—. Vinga, acaba d'esmorzar que hem de marxar.

—Com és que cada cosa té un gust diferent? —va fer en Quim.

—És màgia! —va somriure el pare picant-li l'ullet—. Encara que la ciència segur que té explicacions per a tot.

Aquell matí, a l'escola, en Quim s'anava trobant miquetes de màgia per tots els racons. En la força dels arbres del bosc veí, en els colors de les flors i en el seu perfum, en l'aigua fresca de la font del pati que els refrescava després de jugar, en l'escalfor del sol que brillava des del cel, en els núvols, en el vent, en el cant dels ocells... Estava fascinat, observant, tocant, escoltant, tastant i olorant-ho tot.

—Què tal, Quim? —li va preguntar la Vanessa, la seva mestra, que feia una estona que se'l mirava—. Estàs una mica estrany, avui...

—És que ahir vam anar a veure un espectacle de màgia, amb el meu pare —li va explicar, ell—. Jo estava convençut que la màgia no existia... i avui, me la trobo pertot arreu! Tu, hi creus en la màgia?

—Que si crec en la màgia, Quim? —va preguntar la Vanessa, agafant-li les mans i posant-les sobre la seva enorme panxota—. Notes com es belluga?

—Ual-laaaa! —va exclamar en Quim, emocionat—. Sí que es mou! És el bebè?

—Ahà! Cada dia, després d'esmorzar, balla una estona... —va respondre ella—. Això sí que és màgia! Saber que aquí dins hi ha una personeta que creix sense que ningú li expliqui com ho ha de fer...

—Sí que és màgia, sí! —va assentir, ell.

Aquell vespre, a casa de la mare, va tornar a sortir el tema.

—El papa m'ha dit que, ahir, vau anar a veure l'espectacle de la maga Mirindolis... —va dir ella—. I que, des d'aleshores, el tema de la màgia et té capficat.

—Sí, mare... m'he passat el dia descobrint-la pertot arreu!

—Per a màgia, la del dia que vas arribar a les nostres vides —va fer la mare, emocionada—. Eres tan petit! Va ser tenir-te als braços i saber que t'estimariem sempre més! Jo, la màgia, la trobo en l'amor, i en els teus somriures desbordants, en les mirades que compartim...

—La màgia es troba al cor —va afegir en Nil, que acabava d'entrar a la cuina—, jo la noto a dins quan juguem, quan ens fem una abraçada o quan em feu carícies i petons...

—Doncs ara, jo penso que la màgia es troba en cadascun de nosaltres —va concloure en Quim, tot seriós—, que som capaços de crear-la a cada moment, sense trucs! Encara que a vegades potser ni ens n'adonem.

5. El món que volem

Com cada tarda, la colla havia quedat a la porta del casal del poble. Aquell matí, a la piscina, havien decidit que farien una excursió fins a les runes de Can Xiulet i anaven preparats per caminar una estoneta. Hi era tothom, i això només passava l'última setmana d'agost, que les famílies es posaven d'acord i coincidien abans que s'acabessin les vacances.

La Cristina era la més gran de la colla. Ella i en Roc, el seu germà, vivien a Girona, i estiuejaven al poble amb els avis, des que eren ben petits. La Nèqua, la seva gossa, els acompanyava allà on anaven. La Camila i la Sofia eren cosines i eren del poble. Els seus pares havien nascut a l'Equador, i per això, tenien la pell més fosca. En Fede era d'Algerri, un poble de les terres de Lleida. En realitat, es deia Federico, però tothom li deia Fede. Era alt com un sant Pau i tenia tres germans més grans que ell, que no eren de la colla. En Quim, com la Cristina, també era dels grans. Ell i en Guillem, el seu germà, eren de Terrassa i estiuejaven al poble des de feia un parell d'anys. El Guillem, que havia nascut amb la síndrome de Down, era el més petit de la colla.

—Mireu, ja arriba el Fede! —va observar la Camila.

—Ve amb el seu germà, el Carlos i la seva nòvia, la Lorena —va afegir el Roc, quan va veure que l'acompanyaven.

—Ei, què tal? —els va saludar en Carlos—. Nosaltres també hem quedat per anar a Can Xiulet, hi anem junts?

—Sí! Jo vull que vinguin amb nosaltres! —va celebrar el Guillem, aixecant els braços i fent saltirons d'alegria.

Sempre que sortien del poble, els pares demanaven que algú més gran els acompanyés, per si necessitaven ajuda o si algú prenia mal... Sovint, ho deien als germans grans del Fede o de la Camila, que s'hi afegien amb la seva colla, encantats.

Quan hi va ser tothom, van començar a caminar fins a la sortida del poble, on començava el camí que portava a les runes.

—Heu vist el cartell que hi havia a la porta? —va comentar la Cris—. Demà, al Casal, hi faran una taula rodona que es titula: “El món que volem deixar als nostres fills”.

—Ah sí? —va preguntar en Roc—. I per què la fan?

—Suposo que parlaran de les coses que volen canviar, per deixar-nos un món millor...

—va opinar la Sofia.

—I, què li passa al món? —va preguntar en Guillem, que escoltava amb atenció.

—La contaminació, per exemple —va explicar en Carlos—. Cada dia hi fa més calor, al nostre planeta, i això no és bo.

—O la pobresa —va afegir la Sofia—. Al món hi ha massa persones que són pobres, mentre n'hi ha que són massa riques.

—Sí, la mare diu que hi ha gent que no té feina —va fer la Camila— i a la tele va sortir una família que s'havia quedat sense casa per viure.

—Però... —va seguir en Fede—, per què parlen del “món que ens volen deixar”? Si nosaltres ja hi som, al món, ara. Què volen dir, amb això que ens l'han de deixar?

—Potser estaria bé que ens ho preguntessin primer a nosaltres, quin és el món que volem —va afegir en Quim.

—Caram, nois! —va exclamar la Lorena—. Això que dieu és molt interessant! Hi podríem anar demà, en aquesta taula rodona, i els ho expliquem...

—Genial! —va celebrar la Natàlia—. I, quin és el món que volem, nosaltres? —va preguntar.

—Bona pregunta! —va fer en Pol, també de la colla dels grans.

—Jo vull un món que sigui divertit, i on tothom s'estimi tal com és —va fer en Guillem, abraçant el seu germà, amb un somriure d'orella a orella.

—Jo també t'estimo, “Bro”*. —En Quim també el va abraçar.— Ets el rei de les abraçades, tu!

—Això estaria molt bé, Guillem! —va dir la Cristina.

Engrescats amb la conversa van anar fent via i es van plantar a Can Xiulet en un tres i no res. Ara en runes, havia estat una de les cases pairals més grans de la comarca. Encara es podia veure on hi havia hagut els corrals, l'era o la façana del casalot. Van seure a l'esplanada que hi havia al davant i van començar a berenar. La Nèqua feia corredisses amunt i avall, perseguint la pilota que li llançaven ben lluny perquè l'anés a buscar. Era una gosseta incansable. La Natàlia havia portat el seu ukelele i, mentre un grupet cantaven cançons, la resta construïen cabanes i s'inventaven un món nou.

L'endemà, a la mateixa hora, tota la colla es va trobar de nou, al casal. Aquesta vegada, amb una pila d'idees i de propostes per compartir, que van recollir en un llistat. El casal estava ple a vessar. Havien fet córrer la veu i, pràcticament la meitat del públic eren nens, nenes i jovent del poble que també volien dir-hi la seva. La gent de l'organització estaven tan sorpresos que es van acostar al grup per preguntar-los com és que hi havia tanta canalla.

—Hem vingut perquè volem participar en la taula rodona —els va dir la Lorena—. Us volem explicar quin món volem, nosaltres. Que ningú ens ho ha preguntat mai, encara.

—El món és tan nostre com vostre —va afegir en Fede—, i també volem fer-hi alguna cosa per millorar-lo.

—Serà un plaer escoltar-vos! —va fer la presidenta de l'Associació de Veïns—. Ens acabeu de donar una lliçó important, de veritat!

—Com pot ser que ens trobem per parlar del món que us volem deixar, i no se'ns hagi acudit convidar-vos a la taula? —es va preguntar el periodista que feia de moderador.

Van decidir que en Quim i la Lorena serien els portaveus del grup, i que participarien en la taula amb els altres convidats. Va ser una tarda memorable! Els adults del poble escoltaven amb respecte i admiració tot allò que els més petits tenien a dir, i es van adonar que potser no els havien escoltat prou, fins aleshores.

Com que el món era molt gran i hi havia tantes coses a millorar, van quedar que, grans i petits, es trobarien més sovint per seguir-ne parlant i fent propostes. Encara no se n'adonaven, però el món havia començat a canviar.

*“Bro”: Brother (germà)

6. Uakan Tanka i les quatre fletxes

El fred havia arribat a les planures. Seguint els ramats de búfals, la tribu dels Lakota havia traslladat els seus tipis i es preparaven per passar l'hivern.

En Lonan havia sortit a buscar llenya per mantenir el foc encès, amb la seva àvia, Tallulha, l'anciana més vella del poblat.

—Xxxxxt... —va fer de sobte l'àvia, assenyalant cap a on el riu i el bosc es trobaven—. Xxxt, xxxxt!!!

Quan en Lonan va veure l'os que hi havia uns metres més amunt, es va quedar petrificat, glaçat. Amb la boca i els ulls ben oberts s'abraçava als quatre branquillons que havia recollit. Tallulha gesticulava amagada darrere d'un arbre, indicant-li que s'ajupís rere la roca que hi havia unes passes enllà. Ell, però, tenia la mirada clavada en aquell majestuós animal. L'os va aixecar el cap i va ensumar l'aire, es va girar cap a on eren ell i la seva àvia, i va veure aquell nen espantat tapant-se la cara amb les mans, que es posava a plorar.

—L'os se n'ha anat, Lonan... —va dir l'àvia, al cap d'uns moments—, ha begut una mica d'aigua i se n'ha tornat cap al bosc.

—Quina por que he passat! —va exclamar el seu net, obrint els ulls i corrent a abraçar-la.

—Sí, ja ho he vist... —li va dir ella—. Jo també m'he espantat. I quan he vist que no t'amagaves...

—És que no podia! Les cames no em feien cas...

—A mi, quan la por em supera i no em deixa ni pensar, em poso les mans al pit i respiro amb el cor. Veus? Així... —va explicar Tallulha, amb les mans al pit—. Un, dos, tres, quatre, cinc... l'aire entra pel nas, i un, dos, tres, quatre, cinc... torna a sortir.

—I llavors, ja no tens por?

—Sí que en tinc, però ja no em domina... entens? —va fer l'anciana—. I llavors, puc fer el que calgui per protegir-me.

Van decidir tornar cap al poblat. Hi havia un os pels voltants i no se'l volien tornar a trobar. Aquell vespre, asseguts al voltant del foc, l'anciana va explicar la trobada que havien tingut amb l'os, a la resta de la família.

—Si tinc por, no seré mai un bon caçador... —va remugar en Lonan.

Hinun, el cap de família, se l'escoltava, somrient.

—Uakan Tanka ens ha donat quatre fletxes: el cos, la ment, l'esperit i les emocions —va dir amb solemnitat—. La por és una d'aquestes emocions, Lonan, i és més important del que et penses.

—Sí. Tots en tenim, de por —va saltar en Tala, el germà gran d'en Lonan, i un dels millors caçadors del poblat—. Un dia, et podria salvar la vida.

—La por sempre ens acompanya, quan sortim a caçar —va seguir Hinun—. I fa que li tinguem respecte a la força del Gran Búfal sagrat, i ens manté a tots units, com si fóssim un sol caçador.

—És important conèixer bé la por si la vols controlar —va afegir Imala, la cap de família al costat d'Hinun—. Veus? Avui l'has conegut una mica millor i ara ets una mica més valent.

—Tallulha m'ha ensenyat a respirar amb el cor —va exclamar, en Lonan—, i la por ja no em dominarà mai més.

—Uakan Tanka va crear les quatre fletxes perquè anessin sempre juntes —va explicar l'anciana—. Quan estan en harmonia, tot funciona molt millor.

Imala va començar a servir la sopa que havia preparat mentre parlaven. La *wohanpi* era un dels plats preferits d'en Lonan, sobretot a l'hivern, que escalfava el cos. Amb els bols fumejant a les mans, van començar a sopar.

—Mmmmm, que bona que està! —va fer l'Urika, la germana petita d'en Lonan—. Alimenta el cos i l'esperit, oi, àvia?

—El menjar és sagrat —va assentir Tallulah—, sense aliment no hi ha vida. El cos es queda sense força, ens costa pensar i el cor s'omple de tristesa i de mal humor si no mengem.

—I fins i tot, ens podem posar malalts, oi? —va preguntar en Lonan.

—Exacte! —li va respondre l'anciana.

—També hi ha emocions, com la por, la tristesa o la ràbia —va afegir Shappa, el xaman de la tribu—, que ens poden fer emmalaltir quan les deixem massa temps en el cor.

—I l'odi, l'enveja, l'angoixa... —va seguir Imala—. En canvi, l'alegria, la tendresa i l'amor... ens ajuden a curar-nos i a sentir-nos millor, i és la mateixa ment qui les posa en el cor i les alimenta, moltes vegades.

—La ment és la segona fletxa! —va saltar l'Urika.

—*Mitakuye oyas'in* —va dir Shappa, ben alt—. Tot està connectat.

Per als Lakota, tot estava connectat: les persones, els animals, la terra, les pedres, els arbres i les plantes, l'aigua dels rius i dels llacs... I també, el cos, la ment, l'esperit i les emocions. Les quatre fletxes que Uakan Tanka havia entregat als humans quan encara eren una sola família. Tot estava connectat. Per això, sempre es cuidaven els uns als altres i tenien un gran respecte per la naturalesa que els envoltava. “Un gripau no es beu mai tota l'aigua del llac on viu” deia un dels seus proverbis. L'equilibri, l'harmonia i el respecte ho eren tot per als Lakota.

Mentre escuraven l'olla i s'acabaven aquella deliciosa *wohanpi*, Tallulah i els més grans del poblat van començar a explicar llegendes i anècdotes dels seus avantpassats. Així és com els Lakota aprenien les coses més importants de la vida. Present, passat i futur també estaven connectats.

A la llum del foc i de la lluna, sota un cel ben estrellat, asseguts sobre la mare terra, van fer sonar els tambors i es van posar a cantar i a ballar.

—Qui canta, els seus mals espanta! —va riure Hinun— i nosaltres, ens en fem un fart. Era veritat, les preocupacions i les pors es desfeien quan cantaven i dansaven plegats.

Nota:

Els noms que surten en aquest conte són en idioma parlat per la tribu Lakota.

Lonnan, os.

Tallulah, aigua saltadora.

Hinun, esperit de la tempesta.

Tala, llop saltejador.

Imala, ment forta.

Shappa, tro vermell.

Urika, servicial amb tots.

Lakota significa “amics” o “aliats”. És una tribu originària d'Amèrica que forma part de la Nació Sioux.

Mitakuye oyas'in, “tot està connectat” o “soc totes les meves relacions”

Wohanpi, sopa tradicional dels indis Lakota.

Uakan Tanka, “Gran esperit”, o “Gran misteri”. És la força creadora que, segons els Lakota, ho ha creat tot i li ha donat el seu esperit. Tot ve del Uakan Tanka.

Júlia Prunés Massaguer · www.contesperaprendreaser.blogspot.com